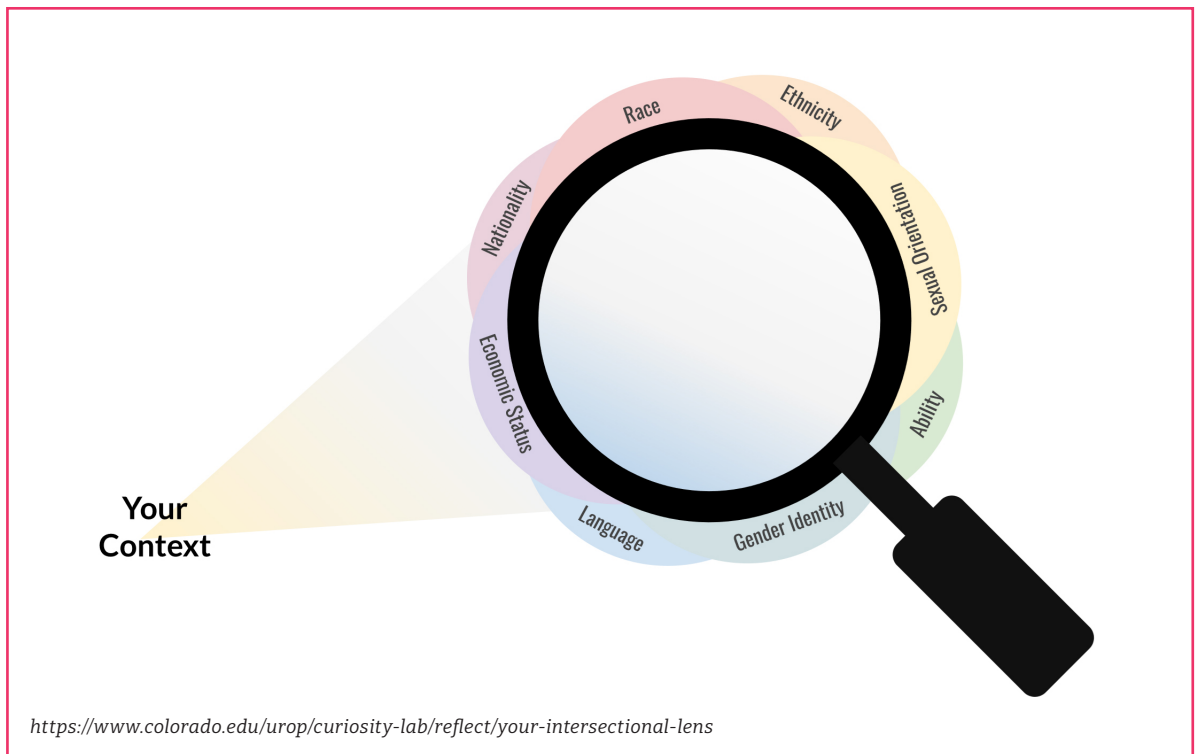

Metszetszemlélet az LGBTQ+ csoportban

Az **interszekcionalitás, azaz metszetszemlélet** egy olyan fogalom, amely azt hangsúlyozza, hogy egy adott személy társadalmi helyzete és az azon alapuló tapasztalatai többdimenziósak és összetett módon fonódnak össze. Ez azt jelenti, hogy egy személy többféle identitást hordoz magában (pl. életkor, akadályozottság*, szociális és gazdasági státusz, szexualitás és vallás) és ezek az identitások egymásra hatással vannak és együtt befolyásolják a személy élményeit, esélyeit és elnyomásával való találkozását.

Az interszekcionalitás ugyanakkor több, mint a rendszerszintű elnyomás és marginalizáció vizsgálata, ahogyan azt a többszörös, kisebbségi identitással rendelkező egyének tapasztalják. Fontos figyelembe vennünk azokat a társadalmi, politikai és ideológiai kontextusokat, amelyben ezek az identitások metszik egymást. Az egyik társadalmi kontextusban marginalizált identitás, egy másik kontextusban a hatalmi hierarchiában előnyként jelentkezhethet (pl. roma származású nőként könnyebb munkát kapni, mint roma származású férfiként). Ez azt jelenti, hogy az interszekcionalitást „egy lencseként kell használni” a komplexitás vizsgálatához, nem pedig olyan eszköznek, amely „csak kijavítást” biztosít e komplexitás kezelésére.

Amikor a metszetszemlélet fogalmát az LGBTQ+ közösségre alkalmazzuk, azt jelenti, hogy az LGBTQ identitás nem egy homogén csoportot hoz létre, hanem számos más egyéni jellemzőkkel, társadalmi dimenzióval és tapasztalattal kombinálódik.

**Medikális modellben fogyatékosként jelenik meg egy személy testi, érzékszervi, képességbeli, mentális akadályozottsága. Ugyanakkor jelenleg a szociális modellben értelmezve az akadályozottság nem a képességek hiányából adódik, hanem azoknak a környezeti és szociális akadályoknak a következménye, amik gátolják az akadályozott személyek társadalmi részvételét. Ilyen értelemben a neurodiverzitás is ide sorolható.*

Pl. Egy neurodivergens 68 éves LMBTQ+ személy egyszerre tapasztalhatja meg a heteronormativitás, épségizmus („normalitást, épséget” helyezi előtérbe) és agism (kor miatti diszkriminációt) negatív hatását. Többszörös identitású személyek a különböző csoportokon belül is gyakran tapasztalnak diszkriminációt. pl. a fenti személy kirekesztve érezheti magát egy LMBTQ+ csoportban az épségizmus miatt, neurodivergens közösségben a heteronormativitás miatt. Ezek halmozott negatív élményekhez (pl. társas elszigeteltség, szegényen) vezethetnek, melyek megnövelik a testi és mentális megbetegedések valószínűségét.

Hogyan alkalmazzuk az interszekcionalitás lenscséjét segítő szakemberként?

Az „interszekcionalitás lenscséjén” keresztül megérthetjük, hogy többféle interszekcionális identitásokkal rendelkező LMBTQ+ személynek folyamatosan kell navigálnia a különböző kontextusokban, mint pl. család, kulturális terek, hitközösségek, LMBTQ+ terek, munkahely stb. Az „interszekcionalitás lenscséjén” keresztül elismerjük, hogy ezek az egyenlőtlenségek együttesen nagyobb, vagy egyedi korlátokat hozhatnak létre és olyan stratégiák kidolgozása lehetséges, melyekkel a kliensek megőrizhetik jóllétüket a különböző terekben, anélkül, hogy egy konkrét identitásra szűkítenék megélésüket.

Kritikai rátekintés saját kiváltásainkra, hatalmi státuszunkra

Ahhoz, hogy a metszetszemlélet keretét, lenscséjét használhassuk saját hatalmunk és privilégiumaink, személyes és kulturális tapasztalataink kritikai vizsgálata szükséges.

Tárjuk fel, hogy milyen hatással voltak ezek a tapasztalatok saját elképzeléseinkre vagy meggyőződéseinkre! A segítő szakember szexualitása és/vagy neme és/vagy etnikai hovatartozása (stb.) befolyásolhatja az interszekcionális identitások mentén alkotott képet az LMBTQ+ személyekről. Az ilyen tapasztalatok gyökerezhetnek rasszizmusban, transzfóbiában, homofóbiában, épségizmusban, agism-ban stb. – melyek mindenkire hatnak, köztük a segítő szakemberekre is -, és amikor eze-

ken az élményeken keresztül dolgozunk kliensekkel a korábbi előítéletekhez hasonló élményeket válthatunk ki belőlük. Az a képesség, hogy segítő szakemberként reflektálni tudjunk saját státuszunkra, vezethet minket afelé, hogy minél jobban megértsük a kliens EGYEDI tapasztalatait és szükségleteinek megfelelő stratégiákat dolgozzunk ki.

Ismerjük el a többszempontúságot és sokszínűséget, vegyük figyelembe a kulturális kontextust

- Problémamegoldás helyett **FELTÁRÁS!** A hangsúly a különböző metszet identitások feltárásán és nem a probléma forrásának megtalálásán van. Ahelyett, hogy a figyelmünket egyetlen kisebbségi identitásra fókuszálnánk, tárjuk fel az egyének sokszínűségét, a diszkrimináció többszintű rétegét, amit a személyek az interszekcionális identitások mentén tapasztalnak. pl. egy roma származású LMBTQ személy kirekesztve érzi magát az LMBTQ közösségben a rasszizmus, roma közösségben a heteronormativitás miatt.
- Legyünk tudatában annak, hogy a kliens hogyan vélekedik az identitásával kapcsolatban egy adott időpontban, mivel az identitással kapcsolatos küzdelmei a napi események mentén változhatnak
- Segítsük az egyéneknek átgondolni, hogyan lehet minimalizálni a negatív élményeknek való kitettséget és növelni az ellenálló képiséget az ártalmas tapasztalatokkal szemben

Törekedjünk a megértésre és együttérzésre

Mindannyian tudjuk, milyen érzés, ha nem találkozunk együttérzéssel vagy megértéssel. Lehetetlen teljes egészében megérteni a másik ember tapasztalatait (pl. neurotipikus LGBTQ személyként egy neurodivergens LGBTQ személy tapasztalatait), de megérthetjük és elfogadhatjuk, hogy hogyan érzi magát a másik (pl. harag, szomorúság, bánat).

Szándék vs. hatás

Nem mindig az a lényeg, hogy mit mondunk, hanem az, hogy hogyan fogadják. Legtöbbször egy jó szándékú kijelentés eltérő hatást vált ki a személy különböző tapasztalata és háttere miatt. A szándék és a hatás nem mindig van összhangban, lásd „mikroagressziók”. (pl. LGBTQ, neurodivergens személynek azt jelzik vissza az LGBTQ csoportban, hogy „nem is látszik rajtad, hogy autista vagy”).

Inkluzív aktivizmus – Segítsük elő a társadalmi változást, átfogó programok kidolgozását!

Segítsünk olyan kezdeményezéseket, programokat létrehozni, ami kiemeli az egyéni és társadalmi csoportok sokszínűségét, közös érdekeit és céljait és egyszerre több területet, problémát céloz meg. Például:

- Idős LGBTQ+ emberekről szóló irodalmak olvasása
- Többszörös kisebbségi identitás képviselője a művészetben, a médiában és a politikában (pl. roma, kerekesszékes stb.)
- Biztonságos és barátságos terek keresése (pl. neurodiverz LGBTQ+ csoportok, anyagi helyzettől függetlenül elérhető LGBTQ+ szórakozóhelyek) stb.

Használjuk a hangunkat!

...hogy pozitív változást érvényesítsünk. Például használhatjuk bocsánatkérésre, mások támogatására, tanulásra mások megértésének segítségére

Források:

Black LGBTQ+ Mental Health – infographic https://lgbtquequity.org/wp-content/uploads/2022/04/Black-LGBTQ-Mental-Health-Infographic.pdf?utm_medium=email&utm_source=govdelivery ■ Crenshaw, K. (1989). Demarginalizing the intersection of race and sex: A Black feminist critique of antidiscrimination doctrine, feminist theory, and antiracist politics. *University of Chicago Legal Forum*, 1989(1), 139-167. ■ Dezso, M. (2017). *The First Sparks of Romani LGBTQ* University of Sussex, School of Education and Social Work. https://www.researchgate.net/publication/322791064_The_First_Sparks_of_Romani_LGBTQ ■ Faust, T. (2021) *The intersection of age, race and sexuality*. National Resource Center on LGBT Aging <https://www.lgbtagingcenter.org/resources/pdfs/IntersectionAgeRaceandSexuality.docx.pdf> ■ Tang, J. PHD. *Intersectionality in psychology: A rainbow perspective* <https://psychology.org.au/for-members/publications/inpsych/2020/april-may-issue-2/intersectionality-in-psychology>

Az Európai Unió társfinanszírozásával